

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till läropliktslag och till vissa lagar som har samband med den

Regeringens proposition anknyter till regeringsprogrammets skrivningar om att höja läropliktsåldern till 18 år, stärka handledningen, införa avgiftsfri utbildning på andra stadiet samt utveckla de förberedande utbildningarna på andra stadiet och handledningen i övergångsskedet.

Vanda stads svenskspråkiga service uttrycker sin oro över att de budgeterade medlen inte kommer att räcka till för att täcka kostnaderna för de planerade åtgärderna samt att de är allokerade främst för material- och resekostnader.

Den nya läroplanen sätter allt större vikt på ökat stöd för handledning, samarbete internationellt och med tredje stadiet. Därför borde extra finansiering även riktas till stöd, studerandevård och studiehundledning. De studerande som mår dåligt idag, mår fortsättningsvis dåligt fastän de officiellt tvingas studera vidare. Ett satsande på stödet, vården och handledningen redan under grundskolan skulle med hög sannolikhet ha en större inverkan på ungdomarnas utbildningsnivå och välmående än den planerade reformen. Man kunde också alternativt rikta stöd för anskaffning av läromedel i gymnasiet och yrkesskolor till familjer som har det ekonomiskt svårt.

De svenskspråkiga studerandenas särdrag bör beaktas vid finansieringen. Materialkostnaderna kommer fortsättningsvis att vara mycket högre än för finskspråkiga studerande eftersom det finns ett begränsat utbud av läromedel och konkurrensen är liten. Man är tvungen att ta det material som råkar finnas. Pengar bör även riktas till utbildning och fortbildning av stödpersonal för att säkerställa tillgången av svenskspråkiga speciallärare och studiehundledare. På grund av att de svenskspråkiga andra stadiets utbildningsställen är få, kommer resekostnaderna att vara betydligt högre än för de finskspråkiga studerandena.

Ifall finansieringen förverkligas med fokus enbart på material och skolresor finns det en risk för att utbildningen utarmas, gruppstorlekarna blir större, specialkurser faller bort, möjligheter till studieresor minskar, m.m.

Rätt till avgiftsfri dubbelexamen bör utredas

I grundskolorna kan böcker återanvändas under många år. Eftersom gymnasiestuderande behöver all kurslitteratur inför studentskrivningarna, behöver alla studerande ha kvar sin litteratur från alla kurser för att kunna förbereda sig inför studentexamen. Detta gör att kostnaderna för böcker och material blir mycket höga.

En del av gymnasiestudierna sker på distans och läxor sköts oftast digitalt vilket kräver nätuppkoppling även i hemmen. Många elever i yrkesskolan behöver personliga arbetsredskap, som utgör en utgiftspost. Utkastet tar inte ställning till dylika gränsfall, vilket betyder att utbildningen de facto inte skulle vara avgiftsfri, trots att man ger skenet av det.

Eftersom det finns många öppna frågor för att organisera den avgiftsfria utbildningen, samt lagliga processer som t.ex. upphandlingslagen som bromsar tidtabeller, ser vi det inte som realistiskt att inleda den avgiftsfria andra stadiets utbildning från och med 1.8.2021. Tidtabellen är allt för snäv. Om man trots allt finner det ändamålsenligt att genomföra reformen, föreslår Vanda stad antingen en gradvis övergång under en treårsperiod, eller att lagen träder ikraft tidigast från och med 1.8.2022.